

331.

Na osnovu člana 3 stav 9 i člana 7 stav 2 Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda („Službeni list CG“, broj 51/17), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donijelo je

PRAVILNIK O OPŠTIM I POSEBNIM STANDARDIMA ZA STAVLJANJE JAJA NA TRŽIŠTE*

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se opšti i posebni standardi za stavljanje jaja na tržište, način označavanja i prodajne oznake jaja.

Član 2

Ovaj pravilnik primjenjuje se na kokošija jaja namijenjena ishrani ljudi.

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **industrijska jaja** su jaja u ljusci, razbijena i priplodna jaja koja nijesu namijenjena ishrani ljudi;
- 2) **priplodna jaja** su jaja koja su namijenjena za izlijeganje pilića;
- 3) razbijena jaja su jaja sa oštećenom ljuskom i membranom, usljed čega može doći do curenja njihovog sadržaja;
- 4) **oštećena jaja** su jaja sa oštećenom, ali nerazbijenom ljuskom i neoštećenom membranom;
- 5) **stavljanje na tržište** je prodaja jaja u svrhu prodaje, distribucije i drugih oblika prenosa i uvoza i izvoza jaja;
- 6) **proizvođač** je fizičko ili pravno lice koje proizvodi jaja za stavljanje na tržište;
- 7) **serija** obuhvata jaja koja su proizvedena na istom gazdinstvu u istoj proizvodnoj jedinici, imaju isti rok upotrebe odnosno datum pakovanja i iste su klase;
- 8) **veliko pakovanje** je pakovanje koji sadrži više od 30 jaja;
- 9) **malo pakovanje** je pakovanje koje sadrži manje od 30 jaja;
- 10) **prodaja nezapakovanih jaja** je prodaja jaja neposredno krajnjem potrošaču;
- 11) **transportna jedinica** je kontejner, kutija ili posuda u kojima se prevoze jaja.

Član 4

Jaja se mogu stavljati na tržište ako su upakovana, klasifikovana i označena u skladu sa ovim pravilnikom.

Kokošija jaja prilikom stavljanja na tržište ne smiju se miješati sa jajima drugih vrsta živine.

Razbijena ili oštećena jaja mogu se koristiti samo za preradu.

Član 5

Klasifikacija, pakovanje i označavanje jaja vrši se u posebnim proizvodnim jedinicama za pakovanje (u daljem tekstu: centri za pakovanje), koja su smještena u okviru proizvodne jedinice.

Član 6

Prilikom isporuke jaja sa proizvodne jedinice na kojoj se ne vrši pakovanje i klasifikovanje jaja, na svakoj pošiljci jaja (kontejner, kutija i posuda) i dokumentaciji koja prati pošiljku jaja do centra za pakovanje, navode se sljedeći podaci:

- 1) naziv, adresa i broj pod kojim je upisana proizvodna jedinica u Centralni registar registrovanih, odnosno odobrenih objekata, (u daljem tekstu: registar);

- 2) broj jaja ili njihova težina;
- 3) datum nošenja;
- 4) datum otpreme.

Član 7

Jaja se klasifikuju u zavisnosti od kvaliteta u sljedeće klase:

- 1) klasu A;
- 2) klasu B.

Jaja klase A su svježa jaja.

Jaja klase B su jaja koja su namijena za dalju preradu, odnosno industrijska jaja.

Član 8

Jaja se klasifikuju u klasu A ako u trenutku klasifikacije i pakovanja:

- 1) imaju ljusku i pokožicu normalnog oblika;
- 2) su čista i neoštećena;
- 3) je visina vazdušne komore jajeta manja od 6 mm, da je nepokretna, a za jaja koja se označavaju kao „ekstra“ ne smije prelaziti 4 mm;
- 4) je bjelance bistro, prozirno i kompaktno;
- 5) se žumance jajeta vidi kao sjenka nejasnih obrisa i ako je pri naglom okretanju jajeta nepokretno ili neznatno pokretno i nalazi se u sredini jajeta prilikom prosvjetljavanja;
- 6) je zametak neprimjetnog razvoja;
- 7) je bez stranih materija i mirisa;
- 8) nijesu prana ili na bilo koji način čišćena.

Jaja koja su podvrgnuta postupku pranja ne smiju se označavati kao A klasa i ako ispunjavaju uslove za tu klasu jaja i označavaju se riječima „oprana jaja“.

Jaja A klase ne smiju biti podvrgnuta postupku konzervisanja i ne smiju se hladiti na temperaturi nižoj od 5 °C.

Član 9

Jaja A klase prema težini razvrstavaju se u četiri kategorije i to:

- 1) XL – jaja od 73 g i veća - vrlo velika;
- 2) L – jaja od 63 g do 73 g - velika;
- 3) M – jaja od 53 g do 63 g – srednja; i
- 4) S – jaja manja od 53 g - mala.

Podaci o kategorijama iz stava 1 ovog člana navode se na pakovanju slovima, riječima i brojevima.

Ako se jaja A klase, osim jaja koja su označena oznakom „ekstra“, različitih veličina stavljaju zajedno u isto pakovanje ukupna težina jaja navodi se u gramima uz naznaku „jaja različitih veličina“.

Kada su jaja A klase namijenjena za industrijsku preradu, označavaju se za industrijsku preradu i ne označava se njihova težina na pakovanju.

Član 10

Jaja koja se stavljaju na tržište klasifikuju se, označavaju i pakuju u roku od deset dana od dana nošenja.

Jaja A klase koja se stavljaju na tržište koja su označena oznakom „ekstra“ klasifikuju se, označavaju i pakuju u roku od četiri dana od dana nošenja.

Član 11

Jaja A klase označavaju se prodajnom oznakom koja sadrži sljedeće podatke o:

- 1) načinu uzgoja živine;
- 2) državi porijekla;

3) broj pod kojim je proizvodna jedinica upisana u registar.

Prodajna oznaka iz stava 1 ovog člana navodi se slovima i brojevima najmanje visine 2 mm.

Ukoliko se jaja prodaju nezapakovana prodajna oznaka navodi se na vidnom mjestu neposredno pored jaja koja su izložena za prodaju.

Član 12

Jaja A klase mogu označavati se navođenjem jednog ili više podataka i to:

- 1) datum pakovanja jaja ili datum klasifikacije ukoliko se jaja prodaju nezapakovana;
- 2) klasa jaja;
- 3) prodajna oznaka;
- 4) datum nošenja;
- 5) način hranjenja živine;
- 6) druge podatke.

Jaja A klase koja prestanu da ispunjavaju uslove za klasifikaciju u tu klasu, označavaju se kao jaja B klase.

Član 13

Jaja B klase, osim oštećenih jaja, označavaju se oznakom B klase.

Pored oznake iz stava 1 ovog člana mogu se navoditi podaci iz člana 12 ovog pravilnika.

Oznaka za jaja B klase ispisuje se slovom najmanje visine 5 mm.

Kada se jaja dostavljaju direktno u proizvodnu jedinicu za preradu, oznaka B klase navodi se samo na pakovanju.

Član 14

Na velikim i malim pakovanjima jaja na spoljašnjoj strani pakovanja obavezno se navode sljedeći podaci:

- 1) proizvođačka oznaka, naziv i sjedište pravnog lica koje je proizvelo, odnosno pakovalo jaja;
- 2) registarstki broj pod kojim je proizvodna jedinica upisana u registar;
- 3) klasa i kategorija jaja prema težini;
- 4) broj jaja u pakovanju;
- 5) minimalni rok trajanja;
- 6) podaci o hlađenju i načinu čuvanja.

Pored podataka iz stava 1 ovog člana, na velika i mala pakovanja jaja mogu se navoditi i sljedeći podaci:

- 1) prodajna cijena;
- 2) uslovi skladištenja;
- 3) datum pakovanja;
- 4) preporučeni datum prodaje;
- 5) datum nošenja jaja;
- 6) način hranjenja živine i uzgoja živine;
- 7) porijeklo jaja;

Jaja A klase označavaju se slovom A, odnosno slovom A zajedno sa riječju „svježa“.

Član 15

Minimalni rok trajanja jaja označava se riječima „najbolje upotrijebiti do“ uz navođenje datuma do kojeg se jaja mogu upotrebljavati.

Datum do kojeg se jaja mogu upotrebljavati ispisuje se na način što se dan, izražava brojevima od 1 do 31, mjesec brojevima od 1 do 12, uz navođenje godine.

Datum minimalnog roka trajanja za jaja A klase je datum do kojeg jaja zadržavaju svojstva A klase ukoliko se čuvaju na propisan način.

Minimalni rok trajanja ne može biti duži od 28 dana nakon nošenja.

Član 16

Pored datuma minimalnog roka trajanja na pakovanju se može staviti oznaka preporučenog datuma prodaje navođenjem riječi „prodati do“ iza kojih se ispisuje preporučeni datum prodaje.

Preporučeni datum prodaje ne smije prelaziti 21 dan nakon datuma nošenja do prodaje krajnjem potrošaču.

Član 17

Jaja A klase do devetog dana od dana nošenja mogu se označavati riječju „ekstra“ ili „posebno svježa“.

Član 18

Datum nošenja jaja može se u trenutku pakovanja stavljati na pakovanja jaja i na svim jajima u pakovanju.

Kada se jaja dostavljaju centru za pakovanje u kontejnerima sva jaja iz istog kontejnera koja su označena datumom nošenja, klasifikuju se i pakuju bez prekida.

Datum nošenja jaja stavlja se na jaja prilikom klasifikacije ili odmah nakon izvršene klasifikacije.

Kada se jaja ne dostavljaju centru za pakovanje u kontejnerima i kada jaja nijesu sa sopstvene proizvodne jedinice koja je smještena na istoj lokaciji, jaja treba da su:

- 1) označena datumom nošenja, odnosno na prvi sljedeći radni dan ako su snesena na neradni dan zajedno sa jajima koja su snesena taj dan;
- 2) klasifikovana i upakovana u skladu sa stavom 2 ovog člana;
- 3) dostavljena centru za pakovanje ili prehrambenoj industriji na dan nošenja odnosno na prvi sljedeći radni dan ako su snesena na neradni dan.

Skladištenje i obrada jaja ostalih proizvođača koja se dostavljaju u centre za pakovanje, a ne označavaju se datumom nošenja mora se obavljati odvojeno.

Član 19

Podaci o načinu uzgoja živine navode se na jajima, a mogu se ispisati i na pakovanju.

Podaci o načinu uzgoja živine navode se brojevima na jajima i to:

- 1) 0 za jaja iz organske proizvodnje;
- 2) 1 za jaja iz slobodnog uzgoja;
- 3) 2 za jaja iz štalskog (podnog) uzgoja;
- 4) 3 za jaja iz kaveznog (baterijskog) uzgoja.

Podaci o načinu uzgoja živine koji se ispisuju na pakovanju jaja, sastoje se od brojeva i riječi i to:

- 1) 0 – jaja iz organske proizvodnje;
- 2) 1 – jaja iz slobodnog uzgoja;
- 3) 2 – jaja iz štalskog (podnog) uzgoja;
- 4) 3 – jaja iz kaveznog (baterijskog) uzgoja.

Podaci koji se ispisuju na jajima stavljaju se pečatom, žigom, laserski ili na drugi način na ljusku jajeta, bojom koja je netoksična i koja se koristi u prehrambenoj industriji.

Član 20

Jaja A klase, odnosno njihova pakovanja mogu da sadrže oznaku načina hranjenja koka nosilja ukoliko:

- 1) je učešće žitarica u ukupnoj težini smjese hrane za životinje najmanje 60% i da ne sadrži više od 15% nusproizvoda;
- 2) pojedina žitarica čini najmanje 30% smješe hrane za životinje, odnosno ako se smješa hrane za životinje sastoji od više vrsta žitarica, udio svake žitarice treba da je najmanje 5%.

Velika i mala pakovanja jaja na kojima je naveden podatak o načinu hranjenja treba da imaju identične natpise.

Kada se jaja prodaju nezapakovana, podatak o načinu hranjenja koka nosilja može se koristiti samo ako je svako pojedino jaje odgovarajuće označeno.

Član 21

Pakovanja sa jajima A klase mogu imati i oznaku porijekla jaja koja se ispisuje riječima „porijeklo jaja, pogledati oznaku na jajima“.

Velika i mala pakovanja jaja koja imaju oznaku porijekla moraju imati identične natpise.

Kod nezapakovanih jaja oznaka porijekla može se koristiti samo ako je svako jaje označeno u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Član 22

Na pakovanjima jaja koja se uvoze moraju biti vidljivo i čitko navedeni sljedeći podaci:

- 1) zemlja porijekla;
- 2) naziv uvoznika;
- 3) naziv distributera;
- 4) naziv proizvođača, odnosno centra za pakovanje;
- 5) oznaka klase po kvalitetu i težinskom razredu;
- 6) za velika pakovanja težina jaja koja su zapakovana izražena u kilogramima i njihov broj, a za mala pakovanja broj jaja;
- 7) datum pakovanja; i
- 8) naziv i adresa pošiljaoca ukoliko se radi o velikom pakovanju.

Član 23

Velika pakovanja jaja uključujući i njihovu unutrašnju ambalažu, treba da su otporna na udarce, suva, čista, u dobrom stanju i izrađena od materijala koji jaja štiti od stranih mirisa i smanjenja kvaliteta.

Velika pakovanja za transport i otpremu jaja, uključujući i unutrašnju ambalažu, mogu se ponovo upotrijebiti u centrima za pakovanje koji se nalaze izvan objekta za proizvodnju jaja ako ispunjavaju uslove iz stava 1 ovog člana.

Na velikom pakovanju koje je upotrebljavano ne smije se vidjeti stara oznaka koja može obmanuti potrošače.

Mala pakovanja ne smiju se ponovno upotrebljavati.

Član 24

Velika pakovanja jaja A klase koja su razvrstana prema kategorijama po težini treba da imaju sljedeću minimalnu neto težinu:

- 1) XL – vrlo velika: 7,3 kg/100 jaja;
- 2) L – velika: 6,4 kg/100 jaja;
- 3) M – srednja: 5,4 kg/100 jaja;
- 4) S – mala: 4,5 kg/100 jaja.

Član 25

Velika pakovanja jaja obmotavaju se trakom ili naljepnicom na kojoj se nalaze podaci iz člana 14 ovog pravilnika, a traka i naljepnica se nakon prvog otvaranja ne smiju ponovo upotrebljavati.

Velika pakovanja koja su u obliku otvorene kutije ili kontejnera, a u kojima se nalaze manja pakovanja ne obmotavaju se trakom ili naljepnicom.

Jaja koja se dostavljaju dnevno neposredno iz centra za pakovanje u maloprodajne objekte u količini manjoj od 3000 komada po isporuci i 300 komada po kupcu, ne pakuju se u velika pakovanja i ne označavaju se trakom ili naljepnicom, a tu pošiljku jaja treba da prati dokumentacija sa podacima:

- 1) ime i prezime, odnosno naziv, sjedište i registarski broj pod kojim je proizvodna jedinica upisana u registar;
- 2) broj jaja;
- 3) oznaka klase i kategoriju prema težini;
- 4) datum minimalnog roka trajanja; i
- 5) način uzgoja živine.

Član 26

Trake i/ili naljepnice koje se koriste prilikom pakovanja jaja A klase treba da budu bijele boje, a oznake sa podacima treba da budu ispisane crnom bojom.

Trake i/ili naljepnice koje se koriste za pakovanje jaja A klase treba da budu žute boje ukoliko su pakovanja jaja:

- 1) namijenjena za prehrambenu industriju;
- 2) A klase prestala da ispunjavaju uslove za tu klasu;
- 3) B klase.

Na trakama i/ili naljepnicama iz stava 1 ovog člana vidljivo i čitko crnim slovima navode se sljedeći podaci:

- 1) naziv i sjedište pravnog lica koje vrši distribuciju jaja;
- 2) broj ili neto težina upakovanih jaja.

Pored podataka iz stava 3 ovog člana na trakama i/ili naljepnicama navodi se oznaka „JAJA ZA PREHRAMBENU INDUSTRIJU“ koja se ispisuje crnim štampanim slovima visine 2 cm.

Traka ili naljepnica iz stava 1 ovog člana može se upotrijebiti samo jednom.

Član 27

Pakovanja jaja koja su namijenjena industrijskoj proizvodnji treba da su zaštićena trakama ili naljepnicama crvene boje.

Na trakama ili naljepnicama iz stava 1 ovog člana, vidljivo i čitko, navode se sljedeći podaci:

- 1) naziv i sjedište pravnog lica za koje su jaja namijenjena;
- 2) naziv i sjedište pravnog lica koje vrši distribuciju jaja.

Pored podataka iz stava 2 ovog člana na trakama i/ili naljepnicama navodi se oznaka „INDUSTRIJSKA JAJA“, koja je ispisana crnim štampanim slovima visine 2 cm i oznaka „NEUPOTREBLJIVO ZA ISHRANU LJUDI“, koja je ispisana crnim slovima visine najmanje 0,8 cm.

Traka ili naljepnica iz stava 1 ovog člana može se upotrijebiti samo jednom.

Član 28

Na malim pakovanjima jaja A klase, riječ „ekstra“ mora biti ispisana ili pričvršćena na traci ili naljepnici tako da je svaki podatak na pakovanju jasno vidljiv.

Riječ „ekstra“ ispisuje se na traci ili naljepnici italic fontom visine najmanje 1 cm.

Iza riječi „ekstra“ ispisuje se riječ „do“ i oznaka datuma, koja se odnosi na sedmi dan nakon pakovanja ili deveti dan nakon nošenja jaja.

Kada je na pakovanju jaja naveden datum pakovanja jaja, umjesto riječi „ekstra“ ispisuju se riječi „ekstra do sedmog dana nakon pakovanja“.

Kada je na pakovanju jaja naveden datum nošenja jaja, umjesto riječi „ekstra“ ispisuju se riječi „ekstra do devetog dana nakon nošenja“.

Iza riječi „ekstra“ može se dodati riječ „svježa“.

Ukoliko traku ili naljepnicu nije moguće odstraniti sa pakovanja, jaja se uklanjaju iz prodaje najkasnije sedam dana od dana pakovanja jaja ili devet dana od dana nošenja jaja i ta jaja treba da se repakuju.

Velika pakovanja koja sadrže više malih pakovanja označenih riječju „ekstra“ označavaju se štampanim slovima visine 2 cm uz navod „PAKOVANJE SADRŽI MALA EKSTRA PAKOVANJA“.

Član 29

Jaja A klase mogu se ponovo prepakovati u druga, veća ili manja pakovanja i to samo u centrima za pakovanje.

Pakovanja iz stava 1 ovog člana mogu da sadrže samo jaja iste serije.

Traka ili naljepnica na velikom pakovanju jaja, treba da ima ispisane jasno vidljive sljedeće podatke:

- 1) naziv i sjedište pravnog lica koje vrši prepakivanje jaja;
- 2) registarski broj pod kojim je proizvodna jedinica upisana u registar;
- 3) klasu jaja i kategoriju prema težini;
- 4) broj upakovanih jaja;
- 5) prvobitni datum minimalnog roka trajanja i ispod toga riječi „prepakovana jaja“;
- 6) način uzgoja živine;
- 7) napomenu o čuvanju jaja;
- 8) registarski broj pod kojim je centar za pakovanje upisana u registar koji je prvi pakovao jaja ili državu porijekla za jaja iz uvoza.

Mala pakovanja u koja su prepakovana jaja, treba da imaju ispisane jasno vidljive podatke iz stava 3 ovog člana i mogu imati prodajnu oznaku pravnog lica koje je prepakovalo jaja.

Na pakovanjima jaja u koja su prepakovana jaja ne smije se koristiti riječ „ekstra“.

Član 30

Jaja koja su ponovno klasifikovana mogu se staviti u promet u istim pakovanjima u kojima su bila i prije ponovne klasifikacije.

Ukoliko su jaja prepakovana u nova pakovanja, svako pakovanje može da sadrži samo jaja iz jedne serije.

Na velikim pakovanjima jaja koja su zaštićena žutom ili crvenom trakom ili naljepnicom u kojima se nalaze jaja koja su ponovo klasifikovana treba da budu jasno i čitko crnim slovima ispisani podaci u skladu sa čl. 26 i 27 ovog pravilnika.

Mala pakovanja u kojima se nalaze jaja koja su ponovno klasifikovana, treba da sadrže podatke iz stava 3 ovog člana, ispisane jasnim i vidljivim slovima.

Ukoliko se ponovo upotrebljavaju originalna pakovanja, prethodne oznake moraju se prekriti.

Mala pakovanja označavaju se i prodajnom oznakom pravnog lica koje je jaja ponovo klasifikovalo ili ih je dalo na ponovnu klasifikaciju.

Član 31

Danom početka primjene ovog pravilnika prestaje primjena odredaba čl. 2 do 34 Pravilnika o kvalitetu jaja i proizvoda od jaja („Službeni list SFRJ“, broj 55/89).

Član 32

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. januara 2022. godine.

* U ovaj pravilnik prenijete su odredbe Uredbe Vijeća Evropske unije (EZ) br. 589/2008 od 23. juna 2008. godine o tržišnim standardima za jaja.

Broj: 320-253/18-3
Podgorica, 20. marta 2018. godine

Ministar,
mr **Milutin Simović**, s.r.